

EDUSKUNNAN VASTAUS 27/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta (HE 42/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimikunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 8/2003 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 163 §,
muutetaan 2 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 17—22 §, 4 luvun otsikko, 45—47 §, 132 §:n otsikko ja 1 momentti, 152 §, 153 §:n 1 momentti, 155 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 158 ja 164 § sekä
lisätään 154 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Jäsenyhteisöt

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjä ovat suoraan tämän lain nojalla kunnat ja kuntayhtymät sekä kunnallinen eläkelaitos, kuntien eläkelautakunta ja Kuntien takauskeskus.

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osaaikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke.

Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuskien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaa-
jasta. Kuntoutusraha ja -korotus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

17 §

Ammatillinen kuntoutus

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta:

1) jos asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhkan, että työntekijä tulee työkyvyttömäksi 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitettulla tavalla tai häntä on pidettävä mainituissa momenteissa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömänä; ja

2) jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana aikana tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana, jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään että eläke on edellä tarkoitettulla tavalla täysitehoinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että työntekijälle lähivuosina, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon, ilman ammatillisia kuntoutustoimia tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke täytenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon hakijan ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, yhteys työelämään sekä se, johtaa-
ko haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti hakijan terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huo-

mioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus hakijan eläkkeelle jäämistä.

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan työntekijälle tehdä muun muassa kuntoutustutkimuksia, antaa työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta, järjestää työhön valmennusta, myöntää elinkeinotukea ja järjestää ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinnällistä kuntoutusta. Työntekijälle voidaan korvata kuntoutuksen aiheuttamat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Oikeutta tämän lain mukaiseen kuntoutukseen ei kuitenkaan ole, jos työntekijällä on oikeus kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

18 §

Kuntoutusraha

Muulla kuin työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai osittain estynyt tekemästä ansiotyötä 17 §:ssä tarkoitettun ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

19 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta, kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuodessa. Sama koskee kuntoutusjaksojen välistä aikaa.

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa 1 momentissa mainittua aikaa pitemmältäkin ajalta, jos sen maksaminen on kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työt-

tömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

20 §

Kuntoutuskorotus

Kuntoutusrahaan, kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

21 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen kuntoutusrahan aikana

Oikeutta 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitettuun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei ole ilman painavaa syytä ennen kuin oikeus työeläkelain taikka kuntoutusrahain (611/1991) mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

22 §

Kuntoutusmahdollisuuksien varmistaminen

Ennen kuin kunnallinen eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, eläkelaitoksen tehtävänä on huolehtia siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi eläkelaitoksen on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

4 luku

Eläkkeiden ja muiden etuuksien määräytyminen

45 §

Kuntoutusrahan määrä

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärä, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna ajankohtana.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkepalkasta, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettua eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 1 momentissa tarkoitettua täyden eläkkeen määrästä.

46 §

Kuntoutuskorotuksen määrä

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutusrahan, kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovitetusta määrästä.

47 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä

Edellä 19 §:n 3 momentissa tarkoitettu harkinnanvarainen kuntoutusavustus on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä.

132 §

Valvontamaksu, kuntien eläkelautakunnan kustannukset ja lisäturvan maksusuudet

Edellä 131 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi luetaan myös vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentin nojalla määrätty valvontamaksu sekä kuntien eläkelautakunnan kustannukset. Kuntien eläkelautakunta perii kustannukset vuosittain kunnalliselta eläkelaitokselta.

152 §

Tieto kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle

Kunnallisen eläkelaitoksen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 17 §:ssä tarkoitettua kuntoutustoimesta samoin kuin kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestä.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen eläkettä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla kuntien eläkelautakuntaan.

154 §

Kuntien eläkelautakunta

Valtioneuvosto määrää sisäasianministeriön esityksestä kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Eläkelautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Jäsenen, joka ei ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai sitä vastaa-

vaa vakuutusta, tulee ennen tehtävänsä ryhtymistä tehdä se eläkelautakunnassa.

155 §

Kuntien eläkelautakunnan talousarvio, tilinpäätös, järjestysmuoto, esittelijät sekä asian käsittely

Sisäasianministeriö vahvistaa kuntien eläkelautakunnan talousarvion, määrää tilintarkastajan ja hyväksyy tilinpäätöksen. Ministeriö vahvistaa myös lautakunnan esityksestä eläkelautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkiot.

Eläkelautakunta vahvistaa itselleen työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta.

Eläkelautakunnalla on esittelijät, joiden tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita sekä tarpeellinen toimistohenkilökunta. Heidät ottaa eläkelautakunta, joka myös päättää heidän palkkauksestaan.

158 §

Valituskielto kuntoutuksen sisällöstä

Päätökseen, joka koskee 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua kuntoutuksen sisältöä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

164 §

Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen

Kunnallisen eläkelaitoksen käsitellessä tässä laissa tarkoitettua hallintoasiaa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöään koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojan sa.

Eläkelaitoksen luottamushenkilö sekä laitoksen viranhaltija ja työntekijä voi kuitenkin sen

estämättä, mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee eläkelaitoksen jäsenyhteisöä tai jäsenyhteisön palveluksessa olevaa henkilöä tai muuta tämän lain mukaisen eläketurvan alaisuuteen kuuluvaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan.

Kuntien eläkelautakunnan henkilöstö siirtyy tämän lain voimaan tullessa kunnallisen eläkelaitoksen palveluksesta kuntien eläkelautakunnan palvelukseen aikaisempiin tehtäviinsä. Henkilöstön palvelussuhteisiin liittyvät oikeudet ja etuudet eivät siirron yhteydessä muutu.

Kuntien eläkelautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet määrätään tämän lain mukaisesti ensimmäisen kerran tämän lain voi-

maan tullessa toimivan lautakunnan toimikauden päätyttyä vuoden 2005 alusta alkavaksi toimikaudeksi. Lautakunta noudattaa lain voimaan tullessa voimassa olevaa työjärjestystä, kunnes uusi työjärjestys on vahvistettu.

Kuntien eläkelautakunta perii kunnalliselta eläkelaitokselta 132 §:n 1 momentissa tarkoitetut kustannukset ensimmäisen kerran vuodelta 2005. Kunnallinen eläkelaitos osoittaa kuntien eläkelautakunnalle vuoden 2004 toimintaa varten tarvittavat määrärahat noudattaen kuntien eläkelautakunnan vuoden 2003 määrärahojen mitoituksessa sovellettuja periaatteita.

Sisäasianministeriö vahvistaa ensimmäisen kerran kuntien eläkelautakunnan talousarvion ja määrää tilintarkastajan vuodeksi 2005. Sisäasiainministeriö hyväksyy eläkelautakunnan tilinpäätöksen ensimmäisen kerran vuodelta 2005.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2003
